

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHelsea 3-3878

Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHelsea 3-3878

NO. 11. — ŠTEV. 11.

NEW YORK, MONDAY, JANUARY 14, 1935. — PONEDELJEK, 14. JANUARJA 1935

VOLUME XLIII. — LETNIK XLIII.

AMERISKI KONGRES PRED TEŽKIMI NALOGAMI

DELA VCI BODO IMELI PRAVICO STAVKATI, TODA VSE STAVKE BODO POD VLADNO KONTROLO

Kongres bo moral v najkrajšem času dovoliti osemsto milijonov dolarjev. — Senator Wagner se bavi z novo predlogo. — Delavska zakonodaja bo temeljito izpremenjena. — Veljavnost zveznega reliefa ugasne 10. februarja. — Osebe ki so nezmogljive za delo, ne bodo več dobivale zvezne pomoči.

WASHINGTON, D. C., 13. januarja. — Zvezna reliefna administracija je danes objavila, da ne bo po 1. februarju plačevala nobene zvezne podpore osebam, ki so nezmogljive za delo.

Zvezni reliefni administrator Harry L. Hopkins, je že prejšnji teden izjavil, da bodo morale posamezne države in občine skrbeti za "kronično del nezmožne"—invalidne, starce in pohabljenke, ki si pod nobenim pogojem ne morejo služiti kruha z delom svojih rok. Takih oseb je približno devetnajst milijonov.

Ker se države izgovarjajo, da nimajo na razpolago potrebnega denarja, jim bo dala zvezna vlada posojilo.

WASHINGTON, D. C., 13. januarja. — Posebna poslanica predsednika Roosevelta, v kateri opozarja na potrebo obširne socialne zakonodaje, bo napotila kongres, da se bo lotil najvažnejših problemov ameriškega naroda.

Dosedaj se je vršilo v senatu in v poslanski zbornici večji del le rutinsko delo. Največ časa je vzelo organiziranje raznih odsekov.

Najprej bo moral dovoliti kongres osemsto osemdeset milijonov dolarjev za pomoč nezaposlenim, kajti veljavnost zvezne reliefne administracije ugasne dne 10. februarja.

Senat bo najbrž v ponedeljek dovolil stotisoč dolarjev, da bo mogoče uspešno nadaljevati preiskavo glede nedovoljenih dobičkov, ki so jih delali municijski tvorničarji.

Zadeva veteranskega bonusa stopa bolj in bolj v ospredje. Pod pritiskom raznih veteranskih organizacij bo najbrž tako v poslanski zbornici kot tudi v senatu večina glasovala, naj se takoj izplača veteranom bonus.

Ker je pa vlada proti temu in ker bi predsednik tozadevno predlogo vetiral, se skoro zagotovo ve, da bo veto preglasovan v poslanski zbornici, ne pa v senatu.

V senatu je na dnevnem redu vprašanje, če naj Združene države pridružijo svetovnemu razsodišču. Za sprejem predloge je potrebna dvetretinska večina.

Danes se je izvedelo, da bodo predsednikovi svetovalci stavili drastične predloge glede delavske zakonodaje. Pri tem ne gre za nič manjšega kot za predlog, naj se podredi vso industrijo enotnemu strokovnemu sistemu.

Raznim delavskim razsodiščem (Labor Relations Boards) bo najbrž odvzeta vsa oblast.

Nova postava bo odločala, da večina odločuje. Delavci bodo tudi vbodoče imeli pravico zastavkati, toda vse stavke bodo pod strogo vladno kontrolo.

Vsi tozadevni načrti bodo predloženi predsedniku Rooseveltu, ko se bodo pričela posvetovanja glede revizije NRA. Zaenkrat se še ne ve, kakšno stališče bo zavzel predsednik Roosevelt proti predlaganim novotarijam.

Demokratski senator Wagner iz New Yorka, prvi predsednik "National Labor Boarda" namerava predložiti svojevrstno predlogo. Predlagal bo, naj vsi vsi "Labor Relations Boards" obdrže svojo oblast toda podrejeni morajo biti enotnemu vodstvu. Predlagal bo tudi uveljavljenje postave, da pod-

Združene države so nevarne Japonski

ITALIJANI ZADOVOLJNI S POGODBO

Italijanska javnost ni bila za prijateljstvo z Nemčijo. — Mussolini je premenil politiko.

Rim, Italija, 13. januarja. — Italijanski narod je z velikim zadoščenjem pozdravil sporazum med Italijo in Francijo. Več let je gojil Mussolini veliko naklonjenost do Nemčije. Bil je uverjen, da imata Italija in Nemčija mnogo skupnega, vsled česar ni nikakega vzroka za nesporazum. Mussolini je svetovni vojni premaganih narodov in jih je zagovarjal pri vsaki priložnosti. Vsled tega je postal nasprotnik Francije, ki je glavna zastopnica zmagovalnih držav.

Toda ta Mussolinijeva politika ni bila nikdar po volji italijanskega naroda. Italijani niso nikdar zaupali Nemčiji, da si čemjio marsikatero vrline nemškega naroda. Po njihovem mnenju je prvo mesto za Italijo ob strani Francije, ker je ž njo vežejo krvne in kulturne vezi. Vsled tega so vsi Italijani z velikim zanimanjem zasledovali pogajanja med Lavalom in Mussolinijem in zavladalo je veliko zadovoljstvo, ko sta se oba dravnika sporazumela.

Mussolini je izpremenil svojo zunanjo politiko, ko se je prepričal, da ni bil na pravi poti. Medtem ko je Mussolini vedno podpiral Nemčijo pri Ligi narodov, je od nje samo zahteval, da se odpove svoji zahtevi, da se Avstrija združi z Nemčijo. In četudi je Hitler obljubil Mussoliniju, da se ne bo vmešaval v notranje zadeve Avstrije, vendar te obljube ni držal, vsled česar je Mussolini rekel, da s to pogodbo niso še rešeni vsi evropski problemi.

S tem je mislil na Madžarsko, ki s pogodbo nikakor ne more biti zadovoljna, ker se je zavezal, da ne bo podpiral Madžarske v njeni zahtevi po premembri trianonske pogodbe. Ravno tako pa je tudi prijateljstvo med Francijo in Italijo v nevarnosti zaradi njenih neprijateljskih odnosov z Jugoslavijo, ki je zaveznica Francije.

jetniki ne smejo ustanavljati lastnih delavskih organizacij. Značilno izjavo je podal trgovinski tajnik Roper, ki je rekel med drugim. — Ameriški podjetniki bodo morali prej ali slej sprevideti, da si vlada s svojimi odredbami prizadeva zaščititi deželo pred socialistično državno obliko.

Da so za to stremeljenje administracije potrebni eksperimenti, je jasno. Ako zaide ladja na visokem morju v vihar, se kapitan ne bo držal določene smeri, pač bo pa najprej poskušal spraviti ladjo iz viharja. Šele nato bo začel razmišljati, kako bo čimprej dospel v pristanišče.

DILLINGERJEV ODVETNIK SE ZAGOVARJA

Odvetnik Piquett je nagovarjal Dillingerja, da se sam izroči policiji. — Za njegov beg je izvedel dve minuti po begu.

Chicago, Ill., 13. januarja. — Odvetnik Louis Piquett, ki se bori proti zaporni kazni, ker je ščitil zloglasnega roparja J. Dillingerja, je odkrito vse priznal in mu je vsled tega dal sodnik William Holly popolno priznanje ter rekel, da je ravnal pravilno, ker ni izročil Dillingerja policiji.

"Prigovarjal sem mu", je rekel Piquett, "da ga peljem na policijo. Povedal sem mu, da mu nikakor ni mogoče premagati velike armade zakona. Toda ni hotel. Bal se je. In izročiti ga nisem hotel, dokler sam ne bi privolil v to".

Nato je sodnik Holly odločil: "Od odvetnika ni zahtevano, da svojega klijenta ovadi postavni oblasti".

S to odločitvijo je Piquetto stališče zelo olajšano, vendar pa bodo porotniki odločili, ako je grešil proti postavi in vsled tega zaslužil zaporno kazen, ker je pet mesecev ščitil Dillingerja in prejel od njega plače \$6000.

Piquett je priznal, da je v nekaj minutah izvedel, da je Dillinger pobegnil iz ječe v Crown Point, ko je sedel z Dillingerjevo prijateljico Evelyno Freschetti v svoji pisarni.

"Poklical me je v moji pisarni", je rekel Piquett. "Pričakoval sem, da me bo. Po dogovoru sem se ž njim sestel ob štirih popoldne. In zopet sem ga videl ob 8 zvečer v njegovem stanovanju pol bloka od policijske stražnice".

PRODAJA KRALJEVEGA POHIŠTVA

Berlin, Nemčija, 13. jan. — Bivša saksonska kraljeva rodbina naznanja, da bo pohištvo pokojnega saškega kralja Friderika Avgusta III. prihodnji mesec prodano na javni dražbi.

ZAGONETNA VIOLET SHARPE

Morrowa služkinja spoznana večer pred odvedbo. — Ko je imela biti zaslišana, se je zastрупila.

Yonkers, N. Y., 13. jan. — Lastnica restavranta v Yonkers Mrs. Anna Bonesteel, stara 45 let, je naznanila policiji, da je Morrow služkinja Violet Sharpe, ki se je zastрупila predno je imela biti drugič zaslišana zaradi odvedbe Lindberghovega otroka, 1. marca 1932, prišla v njen restavrant in je poldrugo uro neravno, z dvema odejama pod pazduho, nestrpno čakala, dokler nista prišla dva moška, ki sta jo odpeljala z avtomobilom.

Obenem pa se je tudi zgledal delavec v neki garaži ter izpovedal, da je 3. aprila 1932, en dan zatem, ko je dr. Condon na St. Raymond pokopališču v Bronxu izročil \$50,000 odkupnine, Bruno Richard Hauptmann pripeljal svoj zeleni avtomobil z naročilom, naj bo črno prebarvan.

Kot pravi Mrs. Bonesteel, je Violet Sharpe neravno hodila po restavrantu in vedno pogledovala skozi vrata. Slednjice je pripeljal črn avtomobil, ki se je ustavil kakih 150 čevljev od restavrantu.

"Stekla je proti avtomobilu", pripoveduje Mrs. Bonesteel, "in skoči na zadnji sedež. Nato je avtomobil odpeljal proti sredini Yonkersa. Na sprednjem sedežu sta sedela dva moška".

Mrs. Bonesteel ni vedela, da je bila tedaj v njenem restavrantu Violet Sharpe, dokler ni pred nekaj dnevi v časopisu videla njene slike.

Ko so 10. junija 1932 prišli v Morrow hišo truperji, da odpeljejo Violet Sharpe pred poveljnika Schwarzkopfa k drugemu izpraševanju, je odšla v svojo sobo z izgovorom, da se preobleče. Medtem ko so truperji na njo čakali, se je Violet v svoji sobi zastрупila.

Flemington, N. J., 13. jan. — Od odkupnine \$50,000 je bilo do sedaj najdenih \$18,580. Pri aretaciji so pri Hauptmannu in v njegovi garaži dobili skupno \$14,600 Lindberghovega denarja, po raznih trgovinah v New Yorku pa je bilo razpečanih \$3980. Najdenih ni še \$31,420.

STAVKA ZDRAVNIKOV

Havana, Kuba, 11. jan. — Okoli 200 zdravnikov, ki so prideleni raznim bolnišnicam v Havani, je zastavkalo.

V vsaki bolnišnici je ostalo le malo zdravnikov, ki pa se ozirajo samo na resno bolne. Zdravnikom se bodo v stavki najbrže pridružili tudi vsi bolniški uslužbenci in bolniške postrežnice.

JAPONCI PONO VNO ZAHTEVAJO POPOLNO ENAKOST V MORNARICI

TOKIO, Japonska, 13. januarja. — Načelnik informacijskega urada japonskega zunanjega ministrstva, Eiji Amau, je pojasnil japonsko stališče glede enakosti v orožju z Združenimi državami. — Amau pravi, da ne more razumeti, zakaj bi imele Združene države skoro dvakrat tako močno mornarico kot Japonska, ako ne bi imele agresivnih namenov v Pacifiku.

J. PODERŽAJ JE NA POTI V AMERIKO

Zatrjuje, da je samec. — Njegov zakon je bil razveljavljen. — Tufversonova še živi.

Brenner prelaz, Avstrija, 13. januarja. — "Tako gotov sem, da bom oproščen v Združenih državah", je rekel Ivan Puderžaj, ki je na poti v Genovo, "da delam že načrte, da se vrnem v Evropo in se poročim s Suzanne Ferrand".

Puderžaj pravi, da je smešno, ker je bil obdolžen bigamije, češ, da je še vedno samec.

V prepričanju, da bo v New Yorku oproščen vsake krivde tako glede bigamije kot glede Agnese Tufversonove, je dalje rekel Puderžaj:

"Res je, da sem bil poročen s Suzanne Ferrand, toda oblasti so iz tehničnih razlogov najin zakon razveljavile".

Ferrandova, s katero je Puderžaj živel ob času, ko je bil aretiran zaradi Tufversonove, živi blizu Pariza, odkar je bila izpuščena iz dunajske ječe.

Puderžaj je še vedno samozavesten, kot je bil ob času aretacije pred šestimi meseci. Zatrjuje svojo nedolžnost ter upa v bodočnost. Glede svojih patentov je rekel:

"Imam 25 patentov v vseh kulturnih državah sveta. Ko bom pred ameriškim sodiščem oproščen te absurde obdolžbe glede bigamije, bom posvetil ves svoj čas za uporabo svojih patentov".

Navzlic temu, da ima detektiv Jacob von Weisenstein, ki spremlja Puderžaja v Ameriko, v svojih rokah dokaze, da je bil Puderžaj poročen s Suzanne Ferrand in s Tufversonovo, zatrjuje, da je še vedno samec.

"Kar se tiče Tufversonove", je rekel, "morem samo reči, da sva se ločila kot dobra prijatelja, ko sem odpotoval iz New Yorka. Dogovorila sva se, da gre ona svojo pot in jaz svojo. Niti najmanj pa ne vem, kaj se je z njo dogodilo, toda prepričan sem, da še živi".

Ko je vlak odpeljal s postaje, je Puderžaj iz vlaka mahal z roko in rekel časnikarskim poročevalcem: "Prosim, da mi pošljete fotografije, ki ste jih napravili, v ječo v New York".

"Po izjavi Normana H. Davisa", je rekel Amau, "sklepam, da želi ameriška vlada skleniti novo mornariško pogodbo. Davis se zavzema za omejitve grajenja bojnih ladij, toda po dosedanem razmerju, kar pa ne pomeni enakosti v orožju. Tekom celega pogajanja je bilo zatrjevano, da hočejo države obdržati mir in omejiti nepotrebno oboroževanje. Kako naj obdržimo mir?"

Prvič s tem, da odstranimo vzroke, ki ogrožajo mir, drugič, da zavržemo sredstva, ki kalijo mir. Da pa odstranimo vzroke in sredstva, je neobhodno potrebno opustiti orožje.

Enakost v varnosti priznavajo vse stranke, toda ne priznavajo enakosti v orožju med Japonsko in Ameriko. Toda med Japonsko in Ameriko, ki si stojita nasproti preko oceana, ne moremo sprejeti razlike v sredstvih za varnost naroda. Mornarica je različna od armade, ker je bolj gibljiva in je nevarnost za druge v sosednjih vodah. Vsled tega pomeni enakost v varnosti tudi enakost v orožju. In tukaj je pravi vzrok, zakaj Japonska zahteva enakost v orožju. Ako imajo Zdržave skoro dvakrat toliko orožja kot Japonska, moremo samo misliti, da hočejo Združene države agresivno nastopiti na Daljnem Iztoku. Ako bi vsaka država omejila svoje orožje za obrambo, tedaj ne potrebuje bojnih ladij za službo v oddaljenih vodah. Iz istega razloga tudi ladje za prevoz aeroplanov niso potrebne.

Japonska nima namena napasti Amerike in tudi upamo, da Amerika ne bo agresivno nastopila na Daljnem Iztoku. Veliko oboroževanje ima za posledico večje breme davkov, ki ovirajo civilizacijo. Vsled tega predlaga Japonska uničenje ofenzivnega orožja, da bodo narodi rešeni bojzani agresivnosti. Sedaj smo na razpotju, kjer mora biti odločeno, ali bo orožje uničilo civilizacijo, ali pa bo civilizacija premagala orožje. Iskreno želimo, da bi vsi narodi prišli do prepričanja, da se je treba popolnoma razorožiti".

MONACO IMA IZGUBO

Monte Carlo, Monaco, 11. januarja. — Narodno zastopstvo kneževine Monaco je zavrnilo proračun za leto 1935, ki kaže 6,500,000 frankov (\$430,000) primanjkljaja.

"Glas Naroda"

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Sakar, President L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers: 216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Table with subscription rates for various regions like America, Canada, and Europe.

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" ishaja vsaki dan izvsemih nedelj in praznikov.

Doplati brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovito pošilja po Money Order.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: CHelsea 2-3878

SLOVENSKI RADIO PROGRAMI

V soboto in v nedeljo so imeli rojaki, ki lahko dobe na svoje radio-aparate postaji WLWL in WJZ, poseben užitek.

Na WLWL so peli izbrani newyorški slovenski pevci pod vodstvom Mr. Koprivška, na WJZ so pa igrali mladi slovenski tamburaši pod vodstvom Mr. Gerjoviča.

Tako pevci kot tamburaši so častno rešili svojo nalogo. Dali so nam v vseh ozirih več nego smo pričakovali.

Sobotni program je obsegal dve nabožni in par narodnih pesmi. Pevca-profesionalca—gospoda Blažević in Ribič — sta bila drugim v veliko pomoč, krono je pa odnesla gospica Arčulova, ki bi, dasi ni poklicna pevka—s svojim krasnim glasom—zadovoljila najbolj kritično koncertno publiko.

Sedaj pa par odkritih in splošnih besed o slovenskem petju na radio. Nihče naj nam jih ne šteje v zlo, ker bodo spregovorjene v najboljšem namenu in v upanju, da bodo kaj zalegle.

Z malimi izjemami imajo slovenski pevovodje v Ameriki pevce, ki imajo sicer dobre glasove, toda ne dovolj izvežbanih.

Dovršenosti ni mogoče zahtevati od njih, ker so pevci največini delavci ter posvečajo večino svojega časa trdemu delu in drugim za vsakdanje življenje važnim opravkom. Zapetje in za vaje ni dosti časa. Kaj pa je to—ena ali dve vaji na teden? Dosti premalo, da bi se mogli izvežbati do popolnosti.

Med njimi jih je le pičel odstotek, ki poznajo note, vsled česar vzame pevovodji mnogo truda in časa predno jih nauči kakšno težavnejšo skladbo, ki jo nato zapoje na odru oziroma na radio-postaji.

Pri takšni priliki žanjejo aplavz in priznanje, ki pa gre bolj na račun njihovega truda in prizadevanja nego na račun dovršenega izvajanja.

In sedaj smo prišli do kočljive zadeve, ki smo jo na tem mestu že parkrat poudarili, pa je naletela na gluha ušesa.

Čemu ne pojejo naši pevci na radio izključno le naših narodnih pesmi? Čemu se silijo in mučijo s težkimi skladbami, ki preprostem poslušalcu ne dajo zaželjenega užitka, dočim bo razvajeno uho preslišalo dobro pogodene partije, ne bo pa preslišalo disonanc.

Čemu ne dajti naši in ameriški javnosti lepote vseh lepote — slovenske narodne pesmi?

Pesmi, ki jo znajo naši pevci najboljše zapeti, saj so jo vendar takorekoč vsesali z maternim mlekom in jim prežema vse globoko-čuteče slovensko srce.

Glasbeniki in v pevovodje naj imajo svoje mnenje, za nas je merodana javnost, ki naj odgovori na vprašanje:

— Kaj bolj prija našemu ušesu: opere, operete in skladbe naših najboljših komponistov, ali pa pesem, ki je pojejo fantje pod oknom in na vasi, in pesem, s katero izraza dekliska duša svojo ljubezen, svoje veselje in svojo bol?

OTROK S TREMI ROKAMI. Nekemu bolgarskemu zakonskemu paru blizu Rušenka se je rodilo dete s tremi rokami in nogami. Tretja roka in noga sta pri detetu precej manjši od normalnih rok in nog. Ker je otrok drugače zdrav, upata mati in oče, da mu bodo lahko odstranili tretjo roko in nogo, zdravniki pa zelo dvomijo, če bo dete takšno operacijo preživelo.

BLAZNIKOVE Pratike za leto 1935 Cena 25c s poštino vred. "Glas Naroda" 216 West 18th Street New York, N. Y.

ODŠKODNINA ZA POKLICNE BOLEZNI

Zakoni o odškodninah za delavske nezgode (workmen's compensations) so sicer v veljavi v vseh državah (razun Arkansas, Florida, Mississippi in South Carolina), ali le 12 držav določa odškodnine tudi za slučaj poklicnih bolezni (occupational diseases). Isto velja tudi za District of Columbia, Hawaii, Portorico in Filipinske otoke, kakor tudi za delavce, ki spadajo pod federalni kompenzacijski zakon in pod zakon o pristaniških delavcih (Longshornen and Harbor Workers' Act).

Prvotni zakoni o delavskih odškodninah so se ozirali le na poškodbe vsled nezgod. Našlo se je pa, da industrijalni delavci v nekaterih poklicih so podvrženi raznim posebnim boleznim, ki dostikrat povzročajo onemoglost, in počasi so začeli vključevati tudi te poklicne bolezni. V večini držav so te bolezni še vedno izključene iz odškodninske dolžnosti, bodisi radi izrecne določbe zakona ali vsled raztolmačenja sodišča.

Zakon o delavskih odškodninah države New York je najbolj liberalen v tem pogledu. V njem je navedenih dvajset in sedem bolezni, ki utegnejo nastati vsled dela v dotični stroki, vstevši antraks, a strupljenje vsled rabe svineca, cinka, fosfora, arsenika ali nekaterih kemičnih snovi, bolezen vsled komprimiranega zraka, rudarske bolezni, katarakt pri steklarjih, živčne in očesne bolezni, nastale vsled kontakta s petrolejskimi produkti, onesposobljenje nastalo vsled mehurčkov in prask.

Onesposobljenje vsled teh bolezni se po zakonu države New York smatra kot da je nastalo vsled nezgode in upravičuje delavce do odškodnine. Pojav poklicne bolezni treba naznaniti industrijalnemu komisarju in delodajalcem tekom 90 dni po onesposobljenju in rok tirjanja za vse te odškodnine je eno leto.

Zakon države Ohio navaja 21 poklicnih bolezni, za katere se more zahtevati odškodnina, in to tekom 12 mesecev, odkar tje bil delavec onesposobljen. Zahteva se pa, da delavec mora biti stanovalec države Ohio vsaj za dobo 90 dni, predno je zbolel.

Tudi odškodninski zakoni držav Minnesota in New Jersey navajajo posebne poklicne bolezni. Zakon države Kentucky sicer izključuje bolezni, razun ako se direktna posledica poškodbe vsled nezgode, ali izrecno navaja kot podvržene odškodnini bolezni ali smrti, nastale vsled vdihanja škodljivih plinov ali dimov v rudnikih.

Drug način za kompenziranje poklicnih bolezni je, da zakon vključuje sploh te bolezni, dočim tretji način je ta, da se v zakonu govori o "poškod-

bi" mesto "nezgodi". Legislatura države Massachusetts je to zadnje napravila in sodišča so razsodila, da se sme smatrati kot "poškodbo" vse, kar napravi človeka nesposobnega za delo. California, Connecticut, Missouri, North Dakota in District of Columbia so sledile primeru države Massachusetts, kar se tiče definicije besede "poškodbe". Na drugi strani sta državi Illinois in Wisconsin določili splošno kompenzacijo vseh bolezni, ki izvirajo iz dotičnega dela.

Stroga obsodba za ponarejanje kovancev.

Mali kazenski senat je izrekel strogo sodbo proti ponarejevalcem kovancev po 10 in 20 Din. Avgusta lani so se v Ljubljani in po raznih krajih dravske banovine pojavili taki ponarejeni denarji, osobito v krškem srezu. Varnostne oblasti so nato ob koncu avgusta na prijavo oškodovancev prijelo tri ponarejevalce, v Velikem Mraševem pri Krškem pa posestnika, njihovega sorodnika, ki je po njihovem zgledu skušal denar ponarejati.

Ponaredili so vsega 35 komadov po 10 Din in 7 po 20 Din. Državni tožilec dr. Hinko Lučevnik je predlagal najstrožjo kazni, ker prav ponarejevalci denarja rušijo ugled države, škodujejo narodnemu gospodarstvu, trgov. prometu in medsebojnemu zaupanju. Branilec sta predlrala za miljejšo sodbo. Nato so bili sojeni: čevljarji mojster France Lajkovič, doma iz Velikega Mračeva, na 3 leta ječe in 240 Din denarne kazni, odnosno še v 6 dni zapora ter v izgubo častnih državljskih pravic za 3 leta. Drugi obtožene, ki je s prvim pomagal ponarejati kovance, ključavničarski pomočnik Edvard Longo na 1 leto in 6 mesecev strogega zapora ter v izgubo častnih državljskih pravic za 2 leti. Tretji obtožene, ki je razpečeval ponarejene kovance, na 6 mesecev strogega zapora in 120 Din denarne kazni ali 2 dni zapora. Posestnik France Žarn, ki je samo poskušal ponarejati denar, na 3 mesece strogega zapora. Vsi štirje so sodbo sprejeli in se jim vsteje prisilovalni zapor od 31. avgusta. Žarn je bil takoj izpuščen na svobodo, ostali trije pa so nastopili kazni. Njihovi kovanci so bili odposlani v poseben muzej ponarejenega denarja v Beogradu.

Huda borba orožnikov z aretirancem.

Iz Novega mesta poročajo 28. decembra:

Tedenska odškodnina za poklicne bolezni je ista kot za onesposobljenje vsled nezgode. Koliko časa naj delavec dobiva odškodnino, je odvisno od poročil zdravnika glede onesposobljenja. Za slučaj smrti vsled poklicne bolezni, so odvisni sorodniki upravičeni do kompenzacije, ako so prijavili tirjatev tekom določenega roka, ki je navadno leto dni. To vse pa se tiče le dvanajstorice držav, federalnega distrikta in ameriških teritorijev, ki so vključili poklicne bolezni v zakon za delavske kompenzacije.

FLIS.

Iz Slovenije.

Pred novomeškim okrožnim sodiščem je lani na daljšo kazen obsojen zaradi nasilja Brdik Franc iz Velikih Ban, občina Št. Jernej, Kazen bi moral fant nastopiti meseca marca letos. Ker pa se pozivu za nastop kazni ni odzval, je okrožno sodišče odredilo, da se Brdik privede v zapor s silo. Orožniki iz Kostanjevice na Krki, so ta nalog dobili, so Brdika za man iskali. Brdik je imel varno zatočišče v prostranih Gorjancih, poleg tega pa še dobre prijatelje, ki so ga na nevarnosti pravočasno opozarjali.

Tako se je zločinec srečno skrival do božičnega večera, ko je ponoči okrog 22. skrivaj dospela v Velike Bane orožniška patrulja in se postavila v zasedo pri hiši posestnika Jožeta Jevnikarja. Orožniki so bili prepričani, da bo Brdik na sveti večer prišel v domačo vas. In niso se motili. Okrog 23. je nasledovane res prišel in stopil v Jevnikarjevo hišo. Takoj za njim sta šla v hišo tudi vodja orožniške postaje v Kostanjevici narednik Matija Gregorinčič in kaplar Franc Štivec. Pri vstopu orožnikov v hišo je bil Brdik pri peči. Narednik mu je takoj napovedal aretacijo, toda Brdik se je orožnikom z vso bestojno postavil v bran. Z vso močjo je zagrabil narednikovo puško in mu jo hotel iztrgati iz rok. Oba sta se dejansko spoprijela in pri tem padla na tla, tako da je Brdik klečal na naredniku. Kaplar Štivec je priskočil tovarišu na pomoč s tem, da je hotel Brdika potegniti z narednika, kar se mu pa ni posrečilo. Zato je udaril nasilneža s puško po glavi, da reši svojemu vodji življenje.

Od udara omamljen je Brdik sicer malo odnehal, toda narednikove puške ni hotel upustiti iz rok. Kaplar je Brdika tedaj opomnil, da bo rabil

Robert LaFollette

progresivni senator države Wisconsin.

Peter Zgaga

KDO JIH PREGRUNTA...

Na včerajšnji zabavi sta se seznanila in se malo po enajsti uri odpravila v Brooklyn, kamor so se zadnja leta izselili skoro vsi naši rojaki iz New Yorka. Dejal je, da jo bo spremljal proti domu.

Ko zavijeta v precej temno ulico, se on ustavi in pokaže:

— Vidiš, tam gori pa jaz stanujem. V tretjem nadstropju. Prav lep frontroom imam. Tri dolarje plačam na teden. Med frontroomom in kuhinjo sta še dva bedrooma, pa sta prazna. Gospodar in gospodinja zdaj pozimi kar v kuhinji spita. Stara sta in ju rado zebje. Iz moje sobe se prav nič ne sliši v kuhinjo. Če se tako pojem ali kričim, prav nič ne slišita.

— O, v tretjem nadstropju stanuješ? — ga je vprašala, čudno zamišljena.

— Da, v tretjem nadstropju. Koj prva vrata na desno.

— Pa imajo še kaj drugih ljudi na stanovanju?

— O, nak, nobenega drugega. Čisto sam sem. Gospodarja in gospodinjico sploh nikdar ne vidim, razen ob tednu, ko jima plačam. Sploh sem s stanovanjem zelo zadovoljen. V svoji sobi lahko počnem, kar hočem. In novo posteljo so mi kupili. Zajtrk si sam skuham v mali pečici, opoldne jem v restavrantu, zvečer pa malo salame prigriznem ali malo sira. V omari imam tudi nekaj vina. Salament, ali je začelo pihati. Veš kaj, v vežo stopiva, že vsaj veter ne bo mogel do naju.

Ko sta stopila v vežo, je udarilo v bližnjem zvoniku pol dvanajstih.

— Kot sem že rekel — je povzel besedo — takega stanovanja še nisem imel, odkar sem v Ameriki. In kako je snažno. Vse je kakor bi iz skatljice vzlel. In gorko je kot v kropu. V omari imam vsega dovolj: jedi, pižame in cigarete. Veš kaj, stopi pogledat.

— Kaj pa misliš? — je vzrojila. — Še nikdar nisem bila v nobenem moškem stanovanju. Kaj pa misliš, da sem? Saj vendar nisem capeca, ki jo človek na ulici pobere, potem jo pa s studom stran vrže. Vse življenje bi mi očitala vest. Mar bi šla z veselice kar naravnost sama domov.

On se je opravičeval, da ni nič hudega mislil da so njegove misli in nameni kristalno čisti in da sploh nima nobenih namenov. Nji je šlo kar na jok.

Videč, da je vztrajno, trdovratno in obenem tudi pošteno deklet, jo je še dolgo, dolgo tolažil in se ji opravičeval in slednjic rekel:

— Če želiš, te bom doma spremlil. Precej dolgo pot bo. Taki bo v tej cesti težko najti. Tako pozno malokateri zaide sem.

— Kaj je že pozno? — Seveda, čez pet minut bo polnoči.

— Že polnoči? — se je začudila. — Sama sreča, da sva stopila v vežo. Tukaj ne pihata tako kot na cesti.

Privihal si je ovratnik in si začel prižigati cigareto.

— No, pa pojdiva. — je rekel slednjic. Tedaj je začela biti ura v bližnjem zvoniku in udarila dvanajstkrat.

Ko se je odbila dvanajsta ura, se je privila k njemu ko mačica rekoč:

— No, pa mi pokaži tisto tvoje stanovanje, o katerem veš toliko povedati. Njemu je od presenečenja padla cigareta iz ust

DENARNE POŠILJATVE. Denarna nakazila izvršujemo točno in zanesljivo po dnevnem kurzu. Table with exchange rates for Yugoslavia and Italy.

Važno za potovanje. Kdor je namenjen potovati v stari kraj ali dabitih koga od tam, je potrebno, da je poučen v vseh stvarih. Sled našo dolgoletno skušnjo Vam zamoremo dati najboljša pojasnila in tudi vse potrebne preskrbeti, da je potovanje udobno in hitro. SLOVENIC PUBLISHING CO. TRAVEL BUREAU 216 West 18th Street New York, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

FREDERIC BOUTET:

LJUBEZEN IN NAČELA

Bila je povsem mirna. Poslušal jo je prestrašen in ves iz sebe, kajti ljubil jo je. Rad bi kriknil, kako jo ljubi, rad bi jo bil prosil, naj ostane, obljubil bi ji bil, da se bo izpremenil... toda navada obvladati se in obvladati njo, ponos in samozavest sta ga zadržala, da je dejal samo:

— Če me hočeš pregovoriti s svojimi smešnimi groznjami, te moram opozoriti, da se ti ne bo posrečilo.

Skomignil je z rameni in odšel v tovarno prepričan, da je govorila tako samo v razburjenosti. Toda zvečer se je vrnil in ni našel Alice; spoznal je, da mu ni grozila samo na jeziku. Njegova žalost je bila globoka. Hotel ji je pisati, sestati se z njo, prositi jo lepo odpustanja... Toda samoljubje, jeza in ogorčenje mu ni pustilo.

Trpel je hudo in če ni mogel tega prikriti samemu sebi, je hotel vsaj prikriti pred drugimi... pred starši, pred prijatelji... zlasti pa pred njo. Sicer pa, morda se bo čez nekaj dni skesana in spokorjena vrnila.

Toda Alice se ni vrnila in Ludvik je ostal trden, čeprav ga je samota zelo težila. Končno ju je ločitev zakona definitivno ločila. Nesrečen in zbehan se je dolge mesece boril z vso energijo s svojo trmo, toda spoznal je, da je vse zaman. Sčasoma se je pa rana zacelila in ostal mu je samo spomin. Sklenil je pozabiti na Alice in drugič oženiti se.

To pot je bila njegova izvoljenka enako dražestna kakor Alice, toda čisto drugačnega značaja, vesela, koketna, vrtoglava. Pisala se je Fany Langlois. Ludvik se je zaljubil v njo s takim ognjem, da se je z iskrenim začudenjem vpraševal, kako je mogel toliko trpeti zaradi druge ženske. Ko je Fany sprejela njegovo ponudbo, se je ves srečen oženil z njo.

Toda to pot je skrbel za to, da bi svojo srečo ohranil. V težki osamljenosti je mnogo razmišljal o vzrokih svoje nesreče in priznal je, da je morda preveč uveljavljal svoja stroga načela napram Alici. Bil je trdno odločen, da ne bo popravil te napake napram dražestnemu bitju, s katerim je znova začel svoje življenje. Vsako željo ji bo izpolnil, vso prostost ji da.

Navzlic pogostim notranjim bojem se je dosledno držal tega sklepa. Kakor je napejal nekoč vso energijo, da bi nikoli ne pritrđil Alici in da bi se ne spozabil do nobene pozabljivosti napravil nji, tako je skušal zdaj z enako energijo Fany na vse pritrđiti in izpolniti vsako njeno željo.

— Izgubil sem svojo prvo srečo, ker sem bil despotičen, — si je očitil. Bil sem krivičen in skrajno sebičen. Zena vendar ni sužnja... Bil bi smešen, če bi bil zopet tako trmast. Morda bi me tudi zapustila.

Ta misel ga je vzdrževala v ljubosumnosti, ko jo je vzbujalo v njem ženino vedenje. Nikoli ji ni niti z besedico očitil njene koketnosti, njenih pogostih flirtov in njene vedno večje neodvisnosti.

Katastrofa je prišla klasično enostavno. Nekega popoldneva, ko je bil baš prehlajen, je odšel iz tovarne že ob štirih in vrnil se je domov, kamor je prihajal navadno šele po sedmi. Vrata so se odpirala tiho, na preprogi se njegovi koraki niso slišali. Ludvik je odprl vrata in salon, kjer je bil pustil zjutraj svojo knjigo... Bil je prepričan, da Fany ni tam... In vendar je bila tam, in sicer v naročju mladega, lepega Ludvika Dubourga, ki je že prej vzbujal njegovo njegovo ljubosumnost.

Fant je urno odnesel pete postopnicah za služinčad, ki jih je moral že dobro poznati.

KNJIGE VODNIKOVE DRUŽBE za leto 1935

so dospete. — Onim, ki so jih naročili so bile poslano po pošti. — "Glas Naroda" jih ima v zalogi ter prodaja v knjige za \$1.50

KNJIGE SO SLEDEČE: —

1. Pratika
2. Skozi Sibirijo (Martin Muc)
3. Dejanje (Vladimir Levstik)
4. Solnčne pege (Vinko Bitenc)

KNJIGARNA GLAS NARODA
216 West 18th Street
New York City

Ludvik je bil tako presenečen, da ni spravil iz sebe nobene besede; stal je nepremično in zrl na Fany.

— Sam si kriv, — je vzkliknila in zaihtela. — Ljubila sem te, Ludvik, toda tako se ne ravna z ženo, kakor si ravnati z menoj. Ne ljubiš me. Ljubiti si svojo prvo ženo, na njo si pazil, na njo si bil ljubosumen. Vem, kako je bilo. Mene pa ne ljubiš. Name nisi ljubosumen. Vseeno ti je, kaj počnem. Nepristano sem stopnjevala svoje poskuse vrtoglavo, da bi videla, kako daleč sega tvoja brezbrzičnost. Potem pa, razočarana, brez opore, brez vodstva... sem... Toda to je tvoja krivda. Ti si kriv!...

Ihtela je. Ludvik Dubois se je ves skršen sesedel v naslanjač. Z grenkim občutkom je mislil na to, da za žensko čustvo niso pretrdná načela, pa naj bodo v tej ali oni smeri.

Naši v Ameriki

ROJAKE PROSIMO, NAJ NAM NAKRATKO NA A DOPISNICI SPOROČE SLOVENSKE NOVICE IZ NASELBINE.

— Znan brooklynska rojakinja Mrs. Antonija Hofer je bila 30. decembra v avto nesreči in se nahaja v Brooklyn Hospital. Želimo ji skorajšnje ga okrevanja.

— V Spring Canyon, Utah je bil 2. januarja ubit pri delu v rovu v Standardvillu Nick Kulaj, star 51 let in doma od Svete nedelje na Gorjancih. Njegova bivša žena, s katero je bil razporečen, živi z otroci vred nekje v Chicagu.

— V Granville, Ill. je Ignac Ostanek, padel tako nesrečno na ulici, pokriti z ledom, da si je zlomil nogo v členku. Nahaja se pod zdravniško oskrbo doma.

— John Sivec iz West Alliquippa, Pa., je sprejel žalostno novice, da je v Sostrem pri Ljubljani umrla njegova mati Marija Magister, stara 74 let. Bila je gostilničarka in trgovka. V domovini zapušča tri hčere, tukaj pa dve hčeri in sina.

Varočite se na "GLAS NARODA", največji slovenski dnovnik v Združenih državah.

VLOMILEC IN MIMA

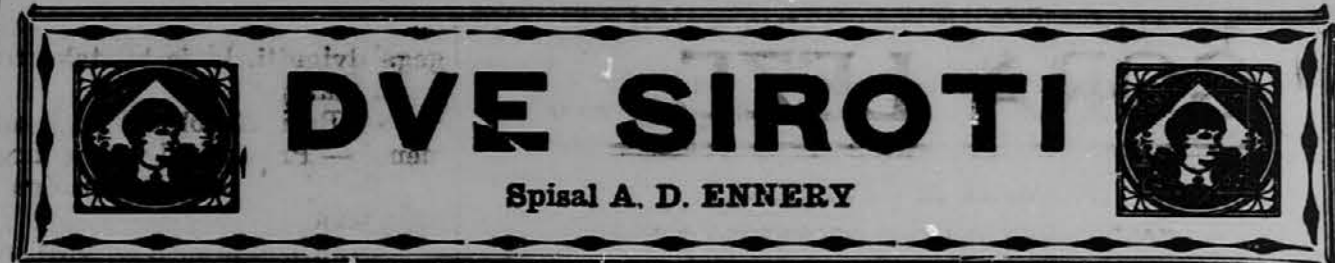
V poletju preteklega leta se je pojavil v luksuznem francoskem kopalšču La Baule eleganten, mlad človek, ki si je nadeval ime markija Rolanda de Segonzaca, se kretal v najodličnejši družbi in si osvajal ženska srca kar mimogrede. Čez nekaj časa je postala policija nanj pozorna zaradi njegovega izredno razsিপnega življenja in ni dolgo trajalo, da je ugotovila njegov pravi značaj. Dognala je namreč, da ni dozdveni markiz nihče drugi nego Jules Rivet, slovit vlomilec, ki je bil navzlic svojim 24 letom že 18-krat obsojen v ječo in bi moral še dolgo sedeti v njej, da ni obenem eden izmed najbolj prekanlih begunov.

Riveta so takoj postavili pred sodnike in med razpravo je prišla na dan še romantična zgodba, ki si jo je dovolil pustolovec kot lažni markiz. Med pričami je bila namreč mlada mima, ki je s solznimi očmi povedala, kako se je kot 18-letno, neizkušeno dekle zagledala v pustolovec. Bila je ljubezen na prvi pogled, ki se je pa zanjo končala zelo nesrečno. Nekega dne je Rivet izginil, kmalu potem pa je slišala, da ga policija išče zaradi vloma v neki grad. To bridko razočaranje je imelo za njo to posledico, da je vstopila v strogi red "belih žena" in se odrekla svetu.

Meltem ko je to pripovedovala, je sedel Rivet nemo na svojem mestu in okoli ustnice mu je igral bridek nasmeh.

KJE RAK NAJBOLJ ŽANJE

Uradno britsko statistično-demografsko letno poročilo navaja podatke o razširjenosti usnega, jezičnega, goltnega, črevesnega in želodčnega raka (druge oblike so bolj redke). Med žrtvami boleznij je najmanj duhovnikov rimskokatoliške veroizpovedi. Na drugem mestu je domača anglikanska duhovščina. Nato sledijo v naraščajočem vrstnem redu ostali poklici, in sicer: bančni uradniki, godci, čevljarji, zidarji, železničarji, fotografji, mlinarji, kmetje, livarji, kurjači in plinarnah, klobučarji, tkalci, natakariji, usnarji in brusarji. Zadnji poklice izkazuje največ smrtni zaradi raka.

256

Posebno med zadnjim počivanjem se je lahko Indijance prepričal, da bi se moral pri prvi priliki odkrižati ženske, ki bi mu utegnile prekrizati račune.

Sklenil je počakati do ugodnega trenutka. Tiste noči je Marjana slutila bližajočo se nevarnost.

— Prijatelj, — je dejala svojemu možu, — vem in vidim, da si zelo truden, vendar bi te pa prosila, da ne zaspiš.

— Zakaj pa ne, Marjana?... Priznam, da so mi oči kar same zatiskajo.

— Torej sem brezsrčna, če ti prosim, da bi to noč ne spal?

— Zopet tvoj strah, zopet prividi, ki jih ne moreš pregnati, odkar sva vzela Indijance za vodnika.

— Da in sicer zato, ker se od prvega dne najinega potovanja ne morem iznebiti mučnega občutka groze.

— Ki je pa povsem neutemeljena, Marjana.

— Kaj zato?

— To, Marjana, da se moraš pomiriti. Zankrat se ni zgodilo še nič takega, da bi moral dvomiti o zvestobi najinega vodnika...

— Prepozno bo, ko boš verjel nasprotno...

— Sicer pa, — je nadaljeval poročnik, — mar nisem za to tu, da te bom branil, če bo treba? Recimo, da ima Indijance z nama res slabe namene. Toda mož je sam, a jaz sem tako močan, da se enega sovražnika ne bom ustrašil.

— Poznam tvoj pogum, prijatelj in vem tudi, da izpopolnjuje Indijanci silo z neverjetno spretnostjo, pogumom in premetenostjo. In tako se vsa tresem pri misli na možnost spopada.

— Dete moje! — je zašepetal poročnik. Objel je svojo ženo in jo držal nekaj časa v objemu, kakor mati otroka, ki ga je strah.

Potem je pa zavladala grobna tišina na tratici, ki jo je bil izbral Indijance za odpočitek na kraju gostega lesa ob vznožju hriba, stoječega kot predstraža velikega pogorja.

Indijance je dobro poznal kraj, kamor je bil privedel oba popotnika. Nekaj poapnelih kamnov, skoraj svež pepel in obžgani kosi svežega lesa so pričali, da so taborili tu nedavno drugi popotniki.

Čim so se ustavili, je poročnik takoj razjahal konja. In ta čas, ko je Indijance privezoval konja, sta poiskala mlada zakonca pred vetrom zavarovan kotiček in se utaborila v njem.

Rekli smo že, da je Indijance prisluškoval vsakemu njenemu pogovoru. Privezal je konja, ki sta takoj legla, sem se je pa splazil na kraj, od koder je lahko slišal vse, kar sta govorila mlada zakonca, in odkoder je mogel celo videti njuno obraza.

Opazil je, da je odsevala iz obraza mlade žene groza, kadar je govorila o njem. In podli Indijance je slišal, kako izraža nesrečna žena bojazen in grozo, videč v duhu svojega moža v borbi z Indijancem.

Prisluškujočemu Indijancu je igral na obrazu isti lokavi in prisiljeni smehljaj, ki se ga je Marjana tako bala.

Tisti hip je Indijance pograbil svoj tomahawk kot da že hoče navaliti na poročnika. In res je bil za to ugoden trenutek, Indijance bi bil lahko opravil svoj izdajalski posel.

Poročnik bi se niti branil ne bil mogel, ker je napol sedel, napol ležal, držeč Marjanino glavo na prsih.

Toda v hipu, ko je Indijance že hotel planiti naprej, se je Marjana iztrgala iz objema svojega moža in se vsa prestrašena ozrla proti grmovju, odkoder je bila zaslišala lahen šum.

Poročnik je bliskovito potegnil pištolo in se pripravil na napad. Indijance se je pa tiho in naglo splazil nazaj.

— Kaj si pa slišala? — je vprašal poročnik Marjano po kratkem, a napetem pričakanju. — Zdelo se mi je, da slišim tam... v travi... — Vraga! — je odgovoril poročnik zopet pomirjen, — gotovo sta konja nemirna.

Indijancec je bil zamudil ugodno priliko. Odplazil se je do konj in opustil za enkrat svojo zločinsko nakano.

In tako se je začela noč, ki je v nji samo naključje rešilo naša popotnika.

Poročnik je bil zelo utrujen in je kmalu zaspal; Marjana je pa bedela vso noč. Toda noč je minila brez nove nevarnosti.

Indijancec je najprej pogledal, če je s konjima

vse v redu, potem se je pa splazil globlje v gozd. Poznal je tako dobro vse koticke, vse vede skozi prepletene grmovje in drevje, da je prispel brez vsakega tavanja h gorskemu potoku, ki se izliva po nešteti ovinkih v Ono.

Potem je šel nekaj časa ob potoku, dokler ni prispel do divje skalnatega korita.

Tu se je slekel in stopil s tomaha v roki v vodo, ki mu je segala še čez paz. Po vodi je prišel do velike skalne votline.

Baš na kraju, kjer se je Indijancec ustavil, je bila v skalni steni odprtina. Kdor bi si jo bil skrbno ogledal, bi bil spoznal, da jo je človeška roka namenoma napravila in da je komaj tako velika, da lahko zleze človek skobji njo.

Indijancec je prisluhnil, potem je pa pobral pest prsti in jo vrgel v odprtino.

Potem je pa spretno splezal po gladki steni do odprtine in že je izginil v nji.

Tako je priplezal kmalu do tesne votle strmimi skalami. Šele tu se je lahko vzravnal.

Potem je stopil v kot votline, kjer je opazilo njegovo bistro oko ustje nekakšnega naravnega hodnika. Še nekaj ostrih ovinkov in hodnik je začel v luči, ki je svetila iz globokega brezna, kjer je bil konec hodnika.

Tu je Indijancec pokleknil in se dotaknil s čelom zemlje. Potem je pa vstal in spregovoril s svečanin glasom:

— Papay položi kmalu novo žrtev k tistim, ki še vedno mire gnev Velikega Duha, da nakloni svojo milost Papayevemu očetu, čigar duh plava po večnih loviščih, dočim trohne njegove kosti na dnu Velikega jezera.

Znova se je dotaknil s čelom zemlje in pripomnil:

— Naj Veliki Duh sprejme žrtev svojega sina, ki nikoli ne bo pozabil, kaj je njegova dolžnost.

Klečal je še nekaj časa, potem je pa vstal in se spustil na sredjo brezna.

Tam na dnu enega brezna je zijalo žrelo drugega manjšega. Indijancec se je sklonil nad žrelo in še enkrat objubil Velikemu Duhu novo žrtev.

Na dnu brezna je voda podzemnega potoka omivala kup človeških kosti. To so bili ostanki trupel nesrečnih popotnikov, ki jih je bil Indijancec žrtvoval svoji osveti in Velikemu Duhu.

Oči krvoločnega divjaka so se divje iskrale, ko je pogledal na dno brezna. Zamahnil je s tomahawkom in iz grla se mu je izvil grozen krik zmagovite osvete...

Šele ko je nastala temna noč, se je Indijancec vrnil tja, kjer je bil pustil naša popotnika.

Poročnik in njegova žena še nista bila zatislila očesa. Poročnik je prvi zaslišal Indijanceve korake, planil je pokonec in potegnil pištolo iz za pasu.

Ta čas je pa že stopil iz goščave Indijancec in zaklical smeje:

— Papay bedi. Njegove oči so zanesljive od orožja, ki ne vidi, njegove roke močnejše od krogle, ki išče sovražnika zelo daleč. Papay bedi in zato lahko mirno spita. Siouxi ne napadajo popotnikov, nad katerimi bedi Papay.

Kljub temu pa Marjana ni hotela leči na odejo, ki jo je bil poročnik pogrnil na hladno zemljo.

Poročnik si je pa položil pod glavo popotno torbo, ki jo je v vsakem počivališču odvezal od sedla; in tako je zaspal.

Papay je legel pred popotnikoma in si podprl glavo z rokami.

Marjana ni odvrnila pogleda od njega. Opazovala ga je skozi goste trepalnice, ki so dobro zakrivale njene oči; in videla je, kako upira Indijancec svoje zlobotno žareče oči v njo.

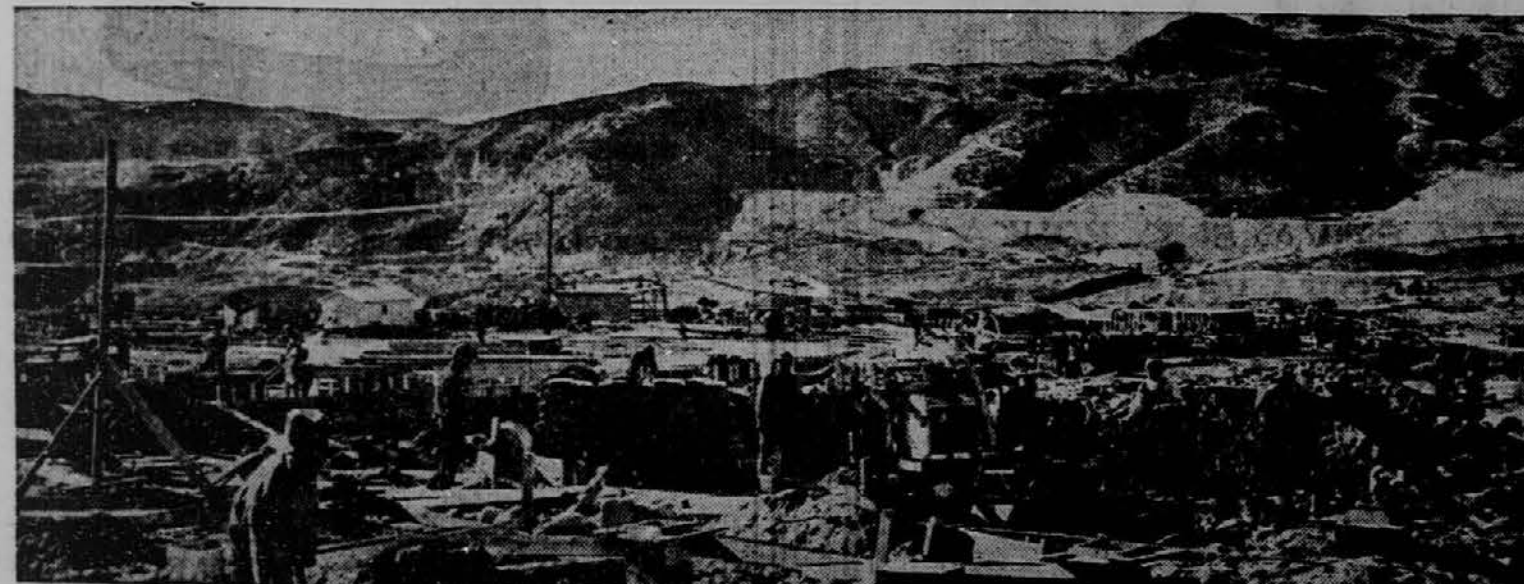
In v mraku noči se ji je zdelo, da vidi oči divje zveri, prežeče na plen.

(Dalje prihodnjik.)

Ljubiteljem leposlovja

Cenik knjig vsebuje mnogo lepih romanov slovenskih in tujih pisateljev. Preglejte cenik in v njem boste našli knjigo, ki vas bo zanimala. Cene so zelo zmerne.

Knjigarna Glas Naroda

Na jugozapadu ob reki Columbiji so že začeli kopati temelj za novo kontaraktorsko mesto "Mason City", kjer se bo dvigal novi Columbia nasip. Dela se bodo vršila pod nadzorstvom zvezne administracije za javne gradnje.

ALI STE ŽE NAROČILI SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR ZA 1935? — STANE 50 CENTOV. — NAROČITE GA ŠE DANES

GORA LEZE...

ROMAN IZ ŽIVLJENJA
ZA "GLAS NARODA" PRIREDIL: I. H.

69

Sedita molče eden poleg drugega ter gledata v dolino. Svetlo prihajajo posamezni solnčni žarki skozi goste, temnozeleno veje ki so se lahko zibale v vetru. Na njunih obrazih se je tresla svetloba žarkov in sence.

Čez nekaj časa vpraša Matej:

— Ali je tam doli že vsega konec?

— Da, Matej! Vse!

— Kako pa je šlo posestvo?

— Samo za vknjižbo!

— Jezus, Marija! Kako se more kaj takega zgoditi? Četudi je gozd tam gori napol posekan in pogreznjen, posestvo je vendar vredno sto tisoč in še več!

— Da! To mi je včeraj povedal Rufel. Ponudil mi je denar, da bi z drugimi dražila. — Karolina se žalostno nasmeje. — Pa kaj bi sama s posestvom?

— Poglej vendar, saj bi ti jaz pomagal.

— In roke bi si krvavo obdrnil. Za druge ljudi! — Karolina tiho zmaje z glavo. — Ne, Matej! Rajši ne! Poglej, za mene ni bil nikdar prostor tam doli v hiši!

— In prav nič ti ni ostalo? — jeclja Matej.

— Nič!

— Kaj pa inventar? In konji in živina? To ti je vendar moralo kaj prinesiti.

— Sedem tisočakov! Na to pa so Tonetovi sorodniki položili svoje roke. Rekli so: da nimam nikake pravice, ker ni nobenega otroka več in da bodo tožili. Ali naj bi se tožila, Matej? Ne! Vse sem jim privolila in sem rekla: ničesar nočem! Ali nisem imela prav, Matej?

Matej ji stisne roko in njegov glas zveni, kot bi mu pri sreču postalo lažje in pogumnejše.

— Da, Karolina, imela si prav!

— To je še edino, kar mi je ljubo v moji nesreči: da morem iti iz hiše, ravno tako, kot sem prišla. In pogled, in ničesar ne nesem s seboj, kot žalost za mojim otrokom!

S tresočo roko si zakrije oči.

Tedaj pa se Matej pomakne k njej ter ji v boječi ljubeznivosti potegne roke raz oči.

— Karolina! Kaj pa misliš sedaj napraviti?

— Kaj mi še preostane? Služiti moram iti! In rada grem, ker se dela ne bojim!

Matej zmaje z glavo in globoko dihne.

— Karolina?

— Kaj, Matej?

— Gasner zida doli v vasi. Njegovo hišico na hribu je mogoče poceni dobiti. Lepo ne izgleda. Toda popraviti jo je še vedno mogoče. Kaj meniš?

Vroča rdečica pobarva njene blede poteze. Gassnerjeva hiša! Hiša njenih starišev! Streha, pod katero jo je rodila njena mati! Židovi, med katerimi je njena mladost potekla v tihi sreči!

— Povej mi, Karolina: ali te hiša tam gori ne bi veselila?

Karolina se strese. Četudi je razumela, kaj je mislil, vendar pravi:

— Zastonj Gassner ne bi dal Nimam pa ničesar!

— Toda jaz imam nekaj! Lep denar sem si skozi leta prihranil. Sedemsto šilingov imam. To bi ravno zadostovalo, mislim. Štiristo bi mogli Gassnerju plačati na račun, in z drugim denarjem bi si uredila hišo. Zidarska dela bom napravil sam, in tudi na tesarska dela se ne zastopim preslabo. Če se poleti malo gibljem, bo jeseni hišica zopet izgledala, da je boš vesela! — Hripav je njegov glas. — Kaj misliš, Karolina?

In tedaj ga prime za obe njegovi roki in ga pogleda v oči.

— Tako dober, kot ti, Matej, ni nikdo drugi! — S svojih prsi vzame klinček in mu ga ponudi: — Poglej, ta klinček! Vtrgala sem ga še tam doli, ker je moj otrok tako rad videl rdeče cvetlice. Ali ga hočeš, Matej?

Vroč mu žare oči v veselju in v zadregi pravi:

— Da, Karolina! Hvala ti zanj! — Sname klobuk ter vtakne cvetlico za trak. — Obdržal si ga bom. Dobro! In povej mi, Karolina! — Previdno potisne klobuk na glavo. — Ako bi sedaj takoj šla gori in bi si ogledala hišo? Kaj meniš?

— Dobro, Matej! Kakor hočeš!

Tesno ji stisne roko.

— Torej, pojdiva!

Nekaj korakov se mu pusti voditi; predno pa se steza obrne okoli obronka gozda, Karolina obstane.

— Pojdiva, Karolina!

— Pusti me, da še nekoliko gledam!

Matej ji položi roko na ramo. Tako stojita molče ter gledata na pokopališče, na katerem se kot tenke črte jasno razločujeta dva železna križa med zelenjem in cveticami.

Z globokim vzdihom si Karolina obriše solze. Nato pa korakata roko v roki po strmem bregu in obseva ju zlato solnce. V leševju žrgole kosi in zrak je bil poln vonja po pokosenem senu.

Pričelo se je že mračiti, ko dospeta do samotne, zapuščene hiše. Hiša, ki naj bi bila zopet njena tiha sreča, je stala pred njima kot pusta razvalina; zidovi razpokani, streha počešana, okna brez mrež, vrata brez oboda in tramov. Dvorišče in vrt sta bila zasuta s prstjo in kamenjem. In vendar vise njune oči z žarečim pogledom na golem zidovju. Njuna sreča vidita, kaj bo tu vse nastalo. V Karolininem sreču se zbudi pri vsakem koraku misel na otročja leta in ta misel je oživela vse, kar je ležalo pustega pred njenimi nogami.

Ko prehodita zapuščene sobe ter zopet stopita na prosto, vzame Matej merilo iz žepa ter meri okna.

— Takoj jutri pričnem in bom kupil šipe. Veš, samo, da ne bo deževalo v sobe. Drugače prično tla gniti.

— Da, jaz se bom pa takoj lotila vrta! — pravi Karolina. — Treba je pospraviti kamenje, predno pričnem delati z lopato.

Svojo culo položi na tla, dvigne s tal težak kamen ter ga nese h kameniti ograji, ki se je vlekla ob vrtu. Ko hoče dru-

gega dvigniti, ki je bil tako težak, da ga je komaj dvignila, pravi Matej:

— Beži, Karolina! To je za tebe preteško. Tega pusti za mene! — Priskoči, ji vzame kamen iz rok ter ga nese k ograji.

Tedaj pa pobira Karolina manjše kamne, Matej pa odnaša težje.

Tako sta pričela graditi svojo srečo. Pri vnemi, s katero sta delala, nista opazila, da je solnce zašlo.

Doli v dolini je zazvonilo angelsko češčenje in v blede modrini so zablestele zvezde kot žareče konice igel.

(K O N E C)

OBVARUJTE SE DIFTERIJE

Piše Dr. John L. Rice,
zdravstveni komisar mesta New York.

Ako vaš otrok ni imuniziran proti difteriji, zaščitite ga takoj, ne da zgrubite trenutka. Vsak dan odlaganja ogroža življenje vašega otroka. Letos je difterija (daveca) hujše vrste kot p vrošlosti. Le ono dete je sigurno pred difterijo, ki je bilo imunizirano.

Novi način imunizacije zahteva le en obisk k družinskega zdravnika, ako je otrok mlajši od šestih let. Ako vaš otrok dobi to injekcijo ta teden, on bo obvarovan od difterije in vas ne bo treba skrbeti radi te strašne bolezni. Ni dvoma, da ta čut brezbriznosti in sigurnosti, kar se tiče difterije, je vreden onih par minut, ki so potrebne za zaščito vašega otroka.

Ni niti par let od tega, od kar to poenostavljeno postopanje je bilo iznajdeno. Pred tem je bilo treba trikrat obiskati zdravnika, po enkrat vsak teden, da se imunizira otrok vsake starosti, in ta imunizacija ni bila razvita kot pred šestimi meseci. Sedaj ena sama injekcija imunizira in imunizacija stoji v kreposti za do 8 tednov. Za starejše otroke se priporoča dve taki injekciji.

V New Yorku in okolici je še nekoliko stotisoč otrok, ki niso bili še imunizirani v zvezi stalnemu prizadevanju zdravstvenih oblasti, ki svetujejo potrebo injekcije proti difteriji. Radi tega imamo toliko smrtnih slučajev radi difterije med temi otroci. V nekaterih slučajih je kriča trdoglavost očeta, ki ne mara imunizacije za otroke, v drugih slučajih je mati kriva, čestokrat oba. Ti jako nespametni ljudje rajši poslušajo kake sosedo, ki "verujejo v nikakvo imunizacijo". Vsi najboljši zdravniki priporočajo imunizacijo proti difteriji, ker jim je izkušnja dokazala, da je ona dobra in ker je v teh zadnjih letih zmanjšala število smrtnih slučajev od difterije v mestu New York od

750 na leto na manj kot 100. Le to dejstvo bi morala zadostovati za vsakega trdovratnega očeta ali mater, da je imunizacija potreba za otroka.

Koze, ki so bile enkrat tako navadne, da malokdo ni imel te strašne bolezni, so popolnoma izginile iz mesta New York. Moramo zahvaliti se za to cepljenju, ki je po zakonu prisilno. V drugih pokrajinah, kjer ni takega zakona, je ta bolezen še vedno jako razširjena. Le Indija in Kitajska imata več te bolezni kot Združene države. Kjer pa je cepljenje koz uvedeno, bolezen je izginila in dandanes malokdo izmed staršev se brani proti cepljenju koz. Pri tem pa treba poudarjati, da je mogočnost okuženja od koz mnogo manjša kot ona difterije.

Vsak otrok bi moral biti imuniziran od difterije, čim je devet mesecev star. Zlasti je važno, da so vsi otroci pod šestim letom imunizirani, ker ravno v tej starosti je bolezen najbolj nevarna. 85 odstov vseh slučajev difterije nastaja pri otrocih pod šestim letom.

Čemu riskirati? Imunizirajte svojega otroka še ta teden. Pojdite z njim k svojemu zdravniku, kajti potreben je le en obisk.

Cena

DR. KERNOVEGA BERILA
JE ZNIZANA

Angleško-slovensko

Berilo

ENGLISH SLOVENE READER
STANE SAMO

\$2

Naročite ga pri —

KNJIGARNI "GLAS NARODA"
216 WEST 18th STREET

ŽRTEV JAPONSKEGA

VOHUNA

V Singaporu, kjer imajo Angleži silno utrjeno pomorsko postojanko, vrata v Tihim ocean, je te dni nenadno umrl ugledni Japonec Nišimura.

Japonski inženir Nišimura se je priselil v Singaporu pred kakimi 13 leti ter tu dosegel velike trgovske uspehe. Pred kratkim je bil ta gospod povabljen na policijo, da bi ga zaslišali o dveh njegovih japonskih rojakih, nekemu japonskemu časnikarju in nekemu trgovcu, katera sta hodila v gosti v njegovo hišo. Ta dva je namreč angleška policija prijela, ker ju je osumila, da sta japonska vohuna.

Ko je tedaj Nišimura prišel na policijo in bi bil moral odgovoriti na prvo vprašanje, katero mu je uljudno zastavil angleški komisar, se je Japonec naglo zgrabil za srce in se mrtev zgrudil. Zdravniki so ugotovili, da ga je od razburjenja zadela kap.

Kakor pa se je stvar začela pozneje razvijati, so angleške oblasti sedaj prepričane, da se je Nišimura zastrupil s cijankalijem. Nišimura je namreč spoznal, da tudi njemu preti velika nevarnost. Da ne bi izdal ne sebe ne svojih tovarišev s kako nepremišljeno besedo, se je rajši zastrupil.

Nišimura, ki je prišel v Singaporu leta 1921, je bil sedaj že 42 let star. Spočetka je bil uslužben kot rudarski inženir pri nekem japonskem rudar. podjetju, katero koplje blizu Singapora. V svojem poklicu pa se je kmalu tako skazal, da je napredoval in da je pred enim letom bil izvoljen celo za predsednika te japonske rudar. kopne družbe.

Že nekaj let pa je Nišimura v Singaporu živel silno razkošno. Imel je najlepšo vilo v vsem mestu. V to vilo je vsak večer vabil goste in družbe. Posebno so se shajali pri njem njegovi japonski rojaki iz vseh krogov. Vkljub temu silnemu prometu v vili pa spočetka nihče ni ničesar sumil, čeprav je — kakor rečeno — Singapor, ta angleški ključ do daljnega vzhoda, Japoncem od nekdanj trn v peti.

Angleška policija je začela sumiti šele, ko so njeni detektivi ugotovili, da hodita v Nišimurovo vilo v gosti dva Japonec, katera sta že dalj časa bila osumljena, da sta vohuna. Ta dva Japonec je angleška policija prijela in ju zaprla.

SLOVENIC PUBLISHING CO.

TRAVEL BUREAU

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

16. januarja: Washington v Havre
17. januarja: Berengaria v Cherbourg
18. januarja: Olympic v Cherbourg
19. januarja: Ile de France v Havre
Conte di Savoia v Genoa
20. januarja: Europa v Bremen
Berengaria v Cherbourg

26. januarja: Lafayette v Havre
30. januarja: Manhattan v Havre
2. februarja: Champlain v Havre
Rex v Genoa
6. februarja: Olympic v Cherbourg
9. februarja: Bremen v Bremen
Ile de France v Havre
13. februarja: Conte di Savoia v Genoa
14. februarja: Washington v Havre
15. februarja: Berengaria v Cherbourg
21. februarja: Sotunus v Trst
22. februarja: Europa v Bremen
Olympic v Cherbourg
23. februarja: Champlain v Havre
27. februarja: Manhattan v Havre
Rex v Genoa

Pri hišni preiskavi so našli zelo obtežilen in važen material. Med drugimi listinami, ki so dokazovale, da sta oba vohuna, so našli popoln seznam vseh članov velike in dobro organizirane vohunske organizacije, ki je zares ogrožala angleško oblast v vzhodnoazijskih morjih. Ko sta bila ta dva aretirana, so drugi člani družbe pravočasno izginili. Le Nišimura ni zbežal, ampak je ostal. Njemu sta njegov družabni položaj in njegov ugled brani, da bi zbežal. Tako je bil povabljen na policijo, kjer se je zastrupil, da ne bi nehote postal izdajalec.

PO TISOČ LETIH VZKLIL.

V majhnem mestu Ronneby ob južni švedski obali občudujejo ljudje na vrtu nekega rokodelca gredico graha, ki ima čudovito poreklo. Ta grah je bil namreč semkarj prinesen iz Tutankamonovega groba, da bi preizkusil njegovo življenjsko silo po nekaj tisoč letih. Neki danski inženir, ki je bil pri odpiranju groba, je prinesel grah na Švedsko in leta 1930 so izročili zemlji prva zrna. Ta so poglala in dvoje zrn je dobil ta rokodelca v mestu Ronneby, iz katerih mu je zrastle 202 plodova. In vprav zdaj mu cela gredica teh starih zrn cvete.

Ta GLOBUS

kaže v pravem razmerju vodovje in suho zemljo. Na njem so vse izpremembe, ki so posledica zadnjih razkritij. Ta globus bo odgovoril na vsako zemljepisno vprašanje, bodisi odraslim, bodisi učeči se mladini. S tem globusom vam je pri rokah svet vzgoje in zabave.

KRASNO BARVAN TRPEŽNO IZDELAN

V premeru meri globus 6 inčev. — Visok je 10 inčev.

MODERN VZOREC

KRASEN PREDMET, KI JE KULTURNE VREDNOSTI ZA VSAK DOM

CENA S POŠTNINO VRED

\$2.50

ONI, KI IMAJO PLAČANO NAROČNINO ZA "GLAS NARODA", OZIROMA SE NAROČE, GA DOBE ZA —

\$1.75

"GLAS NARODA"

SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLENDAR

ZA LETO 1935

160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA, SLIK, POUKA
IN NASVETOV JE VREDNO ZA VSAKEGA

50 CENTOV

Naročite ga danes.

Slovenic Publishing Company

216 West 18th Street

New York, N. Y.